

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою Таврійського національного
університету імені В. І. Вернадського
Протокол № 3 від 02.11. 2023 року
Голова Вченої ради

Валерій БОРТНЯК

УВЕДЕНО В ДІЮ

наказом ректора Таврійського національного
університету імені В. І. Вернадського
від 02.11. 2023 року № 195 - 02

Ректор
Валерій БОРТНЯК

ПОЛОЖЕННЯ

**про реалізацію здобувачами вищої освіти
права на вільний вибір навчальних дисциплін
у Таврійському національному університеті
імені В. І. Вернадського**

КИЇВ 2023

ЗМІСТ

1.	Загальні положення.....	4
2.	Методичне забезпечення реалізації права здобувачів вищої освіти на вільний вибір навчальних дисциплін.....	4
3.	Порядок формування каталогу вибіркового навчальних дисциплін загальної підготовки.....	7
4.	Порядок формування каталогу вибіркового навчальних дисциплін професійної підготовки.....	9
5.	Порядок вибору здобувачами навчальних дисциплін.....	11
6.	Прикінцеві положення.....	15
	ДОДАТКИ	17
	Додаток 1.....	17
	Додаток 2.....	18
	Додаток 3.....	19
	Додаток 4.....	20

1.ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про реалізацію здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін у Таврійському національному університеті імені В. І. Вернадського (далі – Положення) регламентує порядок методичного, інформаційного та організаційного забезпечення права здобувачів вищої освіти на вільний вибір навчальних дисциплін, передбаченого пунктом 15 частини І статті 62 Закону України «Про вищу освіту».

1.2. Положення розроблене відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Положення про організацію освітнього процесу у Таврійському національному університеті імені В.І. Вернадського (далі – Університет), Положення про розроблення, затвердження, моніторинг, періодичний перегляд та оновлення освітніх програм в Університеті та застосовується в частині, що не суперечить чинному законодавству, нормативній базі загальнодержавного та внутрішньоуніверситетського рівнів.

1.3. Положення забезпечує умови для формалізації процедури:

- формування та доведення до відома здобувачів всіх рівнів вищої освіти (далі – здобувачі) переліку навчальних дисциплін вільного вибору;
- здійснення вибору здобувачами навчальних дисциплін із сформованого кафедрами Університету переліку вибіркових дисциплін загальної підготовки та переліку вибіркових дисциплін професійної підготовки;
- організації подальшого вивчення обраних навчальних дисциплін (формування мобільних груп для їх вивчення);
- визнання результатів навчання за обраними навчальними дисциплінами.

1.4. Вибір здобувачами навчальних дисциплін в обсязі, що становить не менше 25% (для регульованих спеціальностей – не менше 10%) від загальної кількості кредитів ECTS (European Credit Transfer and Accumulation System – Європейська кредитно-трансферна накопичувальна система) за відповідною освітньою програмою та навчальним планом, створює умови для наступних цілей:

- формування індивідуальної траєкторії навчання (пункт 9 статті 1 Закону України «Про освіту»);
- поглиблення результатів навчання та спеціальних (фахових, професійних) компетентностей в межах спеціальності або споріднених спеціальностей;
- набуття soft skills, зумовлених цілями освітньої програми, подальшою професійною діяльністю і забезпечення особистісного розвитку відповідно до власних потреб та інтересів.

1.5. В Університеті здобувачам гарантоване право вільного вибору навчальних дисциплін не тільки з освітніх програм, за якими вони навчаються, а й з тих, що пропонуються для інших освітніх програм та рівнів вищої освіти.

2. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ВІЛЬНИЙ ВИБІР НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

2.1. Формування переліку вибірових навчальних дисциплін має відповідати принципам альтернативності, змагальності та студентоцентризму (вибіркові навчальні дисципліни можуть вважатися вибіровими лише якщо вони є такими з точки зору здобувача).

До переліку включаються дисципліни, що:

- є актуальними, наукомісткими, мають інноваційний або практико-орієнтований характер;
- спрямовані на розвиток soft skills;
- поєднують у навчальному процесі традиційні технології з інформаційно-комунікаційними технологіями, пропонують активні та інтерактивні методи навчання;
- посилюють розвиток певних компетентностей та результатів навчання;
- забезпечують врахування стану ринку праці, потреб роботодавців та запитів здобувачів;
- відповідають профілю освітньої та наукової діяльності кафедри, за якою закріплена дисципліна, з обов'язковим дотриманням Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності та вимог до акредитації в частині кадрового, навчально-методичного, матеріально-технічного та інформаційного забезпечення;
- мають повне інформаційне та навчально-методичне забезпечення, необхідне для її засвоєння відповідно до вимог, визначених нормативною базою Університету.

Не дозволяється включати до переліку дисципліни з тотожними назвами, що викладаються декількома кафедрами та викладачами з різних кафедр.

2.2. Перелік вибірових дисциплін укладається робочою (проектною) групою освітньої програми, формується на основі пропозицій кафедр (Додаток 1) та поділяється на дві групи:

- перша група - вибірові навчальні дисципліни **загальної підготовки**, які забезпечують підсилення загальних компетентностей;
- друга група - вибірові навчальні дисципліни **професійної підготовки**, які забезпечують посилення спеціальних (фахових, професійних) компетентностей.

2.3. Перелік дисциплін вільного вибору здобувачів, сформований кафедрами у листопаді поточного навчального року, оприлюднюється на офіційному вебсайті Університету у вигляді каталогів, де зазначається назва дисципліни, її обсяг у кредитах ECTS, семестр, у якому передбачається викладання дисципліни, коротка анотація та посилання на сторінку дисципліни на освітньому вебсайті Університету, де можна ознайомитись із силабусом та повним методичним забезпеченням.

Каталоги:

- загальноуніверситетський каталог вибірових навчальних дисциплін загальної підготовки (далі – **ЗП-каталог**);

- каталоги навчальних дисциплін професійної підготовки в межах кожного навчально-наукового інституту/загальноузовівської кафедри фізичного виховання, спорту і здоров'я людини (далі – **ПП-каталог**).

2.4. Як правило, каталоги вибіркового дисциплін мають щорічно оновлюватися з урахуванням результатів моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм та, зокрема, отриманих від здобувачів та інших стейкхолдерів побажань та зауважень, результатів опитування здобувачів щодо організації їх вивчення, результатів моніторингу ринку праці тощо. Перегляд каталогів здійснюється за ініціативою робочої (проектної) групи освітньої програми, кафедр, зовнішніх та внутрішніх стейкхолдерів, оформлюється протоколами засідань відповідних кафедр.

2.5. Виключенню з каталогів вибіркового навчальних дисциплін підлягають дисципліни, які мають негативні відгуки здобувачів щодо якості викладання, а також дисципліни, що не були обрані здобувачами протягом останніх двох років. Контроль за виконанням цієї норми покладається на навчально-методичний відділ.

2.6. Обсяг кожної вибіркової дисципліни в Університеті становить не менше чотирьох кредитів ECTS. З метою уніфікації вибіркової дисципліни, які пропонуються кафедрами, беруться кратними чотирьом кредитам ECTS.

2.7. За відповідність встановленим критеріям, зміст та реалізацію вибіркового навчальних дисциплін в освітньому процесі несе відповідальність завідувач кафедри, за якою закріплено її викладання. Завідувачі відповідних кафедр, які пропонують включення вибіркового навчальних дисциплін до каталогів, організують та здійснюють контроль за підготовкою силабусів, методичних та організаційних матеріалів, необхідних для вивчення вибіркового навчальних дисциплін, оприлюднення силабуса, інформації про вибірково навчальну дисципліну на сайті кафедри, реалізацію методів навчання та викладання, задекларованих у пропозиціях до каталогів вибіркового навчальних дисциплін.

2.8. Для забезпечення обсягу вибіркового навчальних дисциплін у розмірі не менше 25% від загальної кількості кредитів навчального плану, окрім регульованих спеціальностей, рекомендується у кожному семестрі передбачити такий обсяг кредитів вибіркового компонент:

2.8.1. Для освітнього ступеня бакалавра - 60 кредитів вибіркового дисциплін (при загальному обсязі освітньої програми 240 кредитів ECTS):

- 1-2 семестри - без вибіркового дисциплін;
- 3-7 семестри - 12 кредитів вибіркового дисциплін на семестр;
- 8 семестр - без вибіркового дисциплін;

2.8.2. Для освітнього ступеня бакалавра за скороченим терміном підготовки – не менше 45 кредитів вибіркового дисциплін (при загальному обсязі освітньої програми 180 кредитів ECTS) та не менше 30 кредитів (при загальному обсязі освітньої програми 120 кредитів). Вивчення вибіркового дисциплін починається з першого семестру. Їх вибір здійснюється під час вступної кампанії після

виконання вимог до зарахування або протягом перших двох тижнів навчання.

2.8.3. Для освітнього ступеня магістр – не менше 22,5 кредитів (24 кредити) вибірових дисциплін (при загальному обсязі освітньої програми 90 кредитів ECTS), як правило, з розподілом кредитів на семестр за рішенням розробників освітньої програми та випускової кафедри. Вибір дисциплін для 1 та 2 семестрів здійснюється протягом перших двох тижнів навчання.

2.8.4. Для освітнього ступеня магістр – не менше 30 кредитів (32 кредити) вибірових дисциплін (при загальному обсязі освітньої програми 120 кредитів ECTS), як правило, 1-4 семестри - по 8 кредитів вибірових дисциплін на семестр.

2.8.5. Для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – обсяг кредитів вибірових дисциплін залежить від обсягу освітньої складової освітньо-наукової програми, який становить 45-60 кредитів залежно від спеціальності. За умови обсягу освітньо-наукової програми 60 кредитів, обсяг вибірових дисциплін – 16 кредитів:

- 3-4 семестри – 8 кредитів вибірових дисциплін на семестр.

Вільний вибір навчальних дисциплін здобувачами освітнього ступеня доктор філософії здійснюється на весь період навчання упродовж двох місяців з дати зарахування до аспірантури. Організацію та контроль здійснює завідувач аспірантури, докторантури.

2.9. Наведений розподіл кредитів вибірових дисциплін є рекомендованим і може перерозподілятися розробниками за семестрами з урахуванням особливостей освітньої програми.

2.10. Для спеціальностей, що передбачають доступ до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання, обсяг вибірових навчальних дисциплін складає не менше 10% від загального обсягу кредитів освітньої програми. Рекомендований розподіл кредитів може бути іншим, ніж зазначено у п. 2.8. Залежно від загального обсягу освітньої програми розробники та гарант освітньої програми розраховують кількість кредитів на вибірові дисципліни та розподіляють їх за семестрами з урахуванням особливостей освітньої програми.

2.11. Форма підсумкового (семестрового) контролю з усіх вибірових дисциплін - залік. У вибірових дисциплінах не допускається передбачати курсові проекти / роботи (рекомендовано планувати контрольні роботи).

3. ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ КАТАЛОГУ ВИБІРКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ЗАГАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ

3.1. **ЗП-Каталог** - систематизований анотований перелік навчальних дисциплін, що належать до вибірової складової освітньої програми, спрямовані на поглиблення й вдосконалення загальних компетентностей та/або ознайомлення з рівнем наукових досліджень в інших галузях знань, та включає вибірові навчальні дисципліни гуманітарної підготовки; іншомовної підготовки (з урахуванням початкового рівня володіння іноземними мовами), вибірові

навчальні дисципліни інших освітніх програм спортивно-медичного, правового, економічного, інженерно-природничого, мистецького та IT-профілю.

З урахуванням особливостей підготовки здобувачів з регульованих спеціальностей може встановлюватись індивідуальна структура або наповнення ЗП-каталогу з дотриманням вимог, визначених цим Положенням.

3.2. З метою всебічного гармонійного розвитку особистості здобувачів, формування світоглядних, громадянських якостей, морально-етичних цінностей у циклі вибіркового навчальних дисциплін загальної підготовки передбачається регламентація кількості обов'язкових кредитів (не менше 4 кредитів ЄКТС у визначеному семестрі викладання).

3.3. У ЗП-Каталозі мовами викладання надається опис кожної вибіркової навчальної дисципліни, у якому зазначаються:

- назва дисципліни;
- семестр, в якому пропонується її вивчення;
- рівень вищої освіти та перелік галузей знань/спеціальностей, для яких пропонується вибіркова навчальна дисципліна;
- анотація дисципліни;
- кафедра, за якою закріплено її викладання;
- викладач/викладачі, які будуть викладати дисципліну.

3.4. До ЗП-Каталогу включаються виключно ті вибіркові навчальні дисципліни, які пропонуються для всіх галузей знань без обмежень або для всіх спеціальностей декількох споріднених галузей знань, крім тих, для яких ці навчальні дисципліни відносяться до професійних.

3.5. **ЗП-Каталог** формується в поточному навчальному році на наступний навчальний рік у наступному порядку:

- до 20 листопада кафедри Університету подають пропозиції щодо включення дисциплін до ЗП-каталогу на розгляд директора навчально-наукового інституту (за умови наявності відповідного кадрового, навчально-методичного та інформаційного забезпечення, що є свідченням спроможності оперативно задовольнити потреби здобувачів для створення індивідуальної освітньої траєкторії навчання за обраними спеціальностями);

- до 30 листопада директор навчально-наукового інституту узагальнює, розглядає та за умови схвалення до навчально-методичного відділу Університету подаються пропозиції кафедр щодо формування переліку дисциплін вільного вибору за формою додатку 1. За підготовку пропозицій щодо формування ЗП-каталогу від кафедр, їх коректність та відповідність вимогам, встановленим нормативною базою Університету, несе відповідальність завідувач відповідної кафедри;

- до 15 грудня навчально-методичний відділ Університету спільно з навчальним відділом перевіряє відповідність вибіркового навчальних дисциплін загальної підготовки вимогам, встановленим нормативною базою Університету та вимогам цього Положення і визначає можливість їх включення до ЗП-каталогу;

- до 25 грудня навчально-методичний відділ формує проєкт ЗП-каталогу для його розгляду та схвалення Радою якості освіти Університету;
- до 25 січня ЗП-каталог розглядається та схвалюється Радою якості освіти Університету;
- протягом 5 днів після схвалення Радою якості освіти інформаційно-обчислювальний центр розміщує ЗП-каталог на вебсайті Університету для інформування здобувачів та процедури вільного вибору.

Форма опису вибіркового навчального дисциплін ЗП-Каталогу наведена в додатку 2 до Положення.

3.6. Обсяг вибіркового навчального дисциплін загальної підготовки та рекомендований розподіл за семестрами становить:

- для здобувачів освітнього ступеня бакалавр* - 20 кредитів, з розрахунку одна навчальна дисципліна у 3, 4, 5, 6, 7 семестрах по 4 кредити у кожному з цих семестрів;
- для здобувачів освітнього ступеня магістр* - 4 кредити у 1 семестрі навчання.

**Примітка. Для здобувачів за регульованими спеціальностями обсяг кредитів вибіркового навчального дисциплін загальної підготовки та їх розподіл за семестрами може відрізнятися.*

Вибір має становити не менше, ніж одна дисципліна із трьох запропонованих.

За умови достатнього забезпечення всіх загальних компетентностей, визначених відповідною освітньою програмою за освітнім ступенем магістра, вибірково навчальні дисципліни загальної підготовки можуть не плануватися до вибору здобувачами за рішенням робочої (проєктної) групи. Рішення має бути схвалене на засіданні випускової кафедри. Тоді 4 кредити додаються до обсягу професійних вибіркового дисциплін.

4. ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ КАТАЛОГУ ВИБІРКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

4.1. **ПП-Каталог** - систематизований анований перелік професійних навчальних дисциплін для певної спеціальності та/або освітньої програми, спрямованих на поглиблення й вдосконалення спеціальних (фахових, предметних) компетентностей, а також на підвищення здатності здобувачів до працевлаштування за фокусом освітньої програми.

4.2. У циклі вибіркового навчального дисциплін професійної підготовки здобувачам можуть пропонуватися до вибору як окремі навчальні дисципліни, так і вибірково блоки навчальних дисциплін з визначеним обсягом кредитів на відповідний семестр, до вибору – один блок із трьох запропонованих.

4.3. При формуванні ПП-Каталогу слід:

- не допускати наявності дисциплін, що мають фактично тотожний зміст, або дублюють навчальний матеріал обов'язкових дисциплін;

- запроваджувати обґрунтовані обмеження щодо необхідності вивчення дисциплін-попередників чи обмежень щодо одночасного вивчення дисциплін, зміст яких частково дублюється;
- формувати перелік вибіркового навчальних дисциплін у вигляді впорядкованої структурно-логічної послідовності їх вивчення відповідно до освітньої програми, якщо, зокрема, існують вхідні вимоги щодо можливості вивчення дисципліни.

4.4. Критеріями для формування ПП-каталогів вибіркового навчальних дисциплін, крім визначених у пункті 4.3 Положення, є:

- актуальність вибіркового навчальних дисциплін з позицій розвитку відповідної галузі економіки, напряму наукових досліджень, попиту на відповідні компетентності на ринку праці тощо, що підтверджується стейкхолдерами - представниками ринку праці, роботодавцями та випускниками;
- матеріально-технічне забезпечення (наявність обладнання/програмного забезпечення для проведення практично-орієнтованих занять, комп'ютерних практикумів тощо).

4.5. За підготовку та актуалізацію ПП-каталогів з урахуванням пропозицій стейкхолдерів, тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм несуть відповідальність завідувачі кафедри, групи забезпечення освітніх програм та гаранті освітніх програм.

4.6. Заходи щодо формування **ПП-Каталогу** в поточному навчальному році на наступний навчальний рік:

- до 30 листопада робочі (проектні) групи, групи забезпечення освітніх програм під керівництвом гарантів освітніх програм розробляють та/або оновлюють з урахуванням сучасних вимог перелік вибіркового навчальних дисциплін ПП-Каталогів спеціальності та освітньої програми. Зокрема, ними аналізується методичне, кадрове, інформаційне та матеріально-технічне забезпечення запропонованих вибіркового навчальних дисциплін щодо можливості організації освітнього процесу високої якості;
- до 10 грудня після схвалення робочою (ими) (проектною (ими)) групою (ами) освітньої (их) програми та гарантом освітньої програми пропозиції щодо формування ПП-Каталогів обговорюються та схвалюються на засіданні відповідних кафедр в присутності директора навчально-наукового інституту;
- до 15 грудня від кожного навчально-наукового інституту подається до навчально-методичного відділу проект ПП-Каталогу відповідного навчально-наукового інституту за формою додатку 3;
- до 30 грудня навчально-методичний відділ спільно з навчальним відділом аналізує можливості вивчення здобувачами певної вибіркової навчальної дисципліни і можливість включення до ПП-каталогів спеціальностей та освітніх програм навчально-наукових інститутів;
- до 25 січня ПП-каталоги розглядаються та схвалюються на засіданні Ради якості освіти Університету.

4.7. Обсяг вибірових навчальних дисциплін/блоку **професійної підготовки** та рекомендований розподіл за семестрами становить:

- для здобувачів освітнього ступеня бакалавр* (з обсягом освітньої програми 240 кредитів) - не менше 40 кредитів, з розрахунку в 3, 4, 5, 6, 7 семестрах по дві навчальні дисципліни (4 кредити кожна), тобто 8 кредитів на семестр;
- для здобувачів освітнього ступеня магістр* (з обсягом освітньої програми 90 кредитів) - не менше 20 кредитів на весь період навчання;
- для освітнього ступеня магістр* (з обсягом освітньої програми 120 кредитів) - не менше 28 кредитів на весь період навчання.

Вибір має становити не менше, ніж одна дисципліна/блок із трьох запропонованих.

**Примітка. Для здобувачів вищої освіти за регульованими спеціальностями обсяг кредитів для вибірових дисциплін професійної підготовки та їх розподіл за семестрами може відрізнятися.*

4.8. Для забезпечення прозорості освітньої діяльності Університету, надання релевантної інформації про вибірові навчальні дисципліни усім зацікавленим особам здійснюється оприлюднення у термін до 01 лютого поточного навчального року на наступний навчальний рік:

- ЗП-Каталога на офіційному сайті Університету з посиланнями на сайти навчально-наукових інститутів/загальноузовівської кафедри фізичного виховання, спорту і здоров'я людини;
- ПП-Каталогів за спеціальностями та/або освітніми програмами на офіційних сайтах відповідних навчально-наукових інститутів та випускових кафедр;
- силабусів вибірових навчальних дисциплін на сайтах випускових кафедр. Силабус вибірової дисципліни має бути доступний здобувачам на момент здійснення вибору дисциплін на наступний навчальний рік.

5. ПОРЯДОК ВИБОРУ ЗДОБУВАЧАМИ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

5.1. Директори навчально-наукових інститутів Університету, завідувачі кафедр, гаранті освітніх програм мають забезпечувати право здобувачів на вільний вибір навчальних дисциплін, а також застосовувати заходи відповідного реагування при виявленні проявів адміністративного впливу на здобувачів при виборі навчальних дисциплін.

5.2. Щорічно директори навчально-наукових інститутів Університету, завідувачі кафедр та науково-педагогічні працівники (викладачі), гаранті освітніх програм, фахівці навчально-наукових інститутів організовують інформаційно-роз'яснювальну та організаційну роботу щодо належної реалізації права здобувачів на вільний вибір навчальних дисциплін, у тому числі:

- проводять ознайомлення здобувачів першого року навчання з особливостями освітнього процесу та структури навчальних планів у розрізі обов'язкових та вибірових складових, у т.ч. забезпечують їх реєстрацію в інформаційному електронному середовищі Університету;

- організують проведення роз'яснювальної роботи зі здобувачами щодо наявних в Університеті процедур формування каталогів вибіркових навчальних дисциплін та особливостей здійснення їх вибору (порядку, строків, формування груп для вивчення вибіркових дисциплін тощо);

- забезпечують консультування здобувачів з питань вибору навчальних дисциплін, оперативну інформаційну підтримку процедури вибору;

- проводять інформаційну кампанію для поглибленого ознайомлення здобувачів з вибірковими навчальними дисциплінами шляхом зустрічей, презентацій цікавих матеріалів з контенту тієї чи іншої вибіркової дисципліни.

4.4. Процедура вільного вибору навчальних дисциплін здійснюється здобувачами у наступні терміни:

Таблиця 1

Терміни обирання вибіркових навчальних дисциплін

Освітній ступінь здобувача	Мінімальний обсяг кредитів вибіркових дисциплін	Особливості зарахування здобувача	Період вивчення вибіркових дисциплін	Термін здійснення вибору вибіркових навчальних дисциплін
Бакалавр	60	з нормативним терміном навчання (3 роки 10 місяців)	3-7 семестр	Щорічно з 1 лютого до 01 березня на наступний навчальний рік
	45	зі скороченим терміном навчання (2 роки 10 місяців)	1-5 семестр	Під час вступної кампанії або протягом перших двох тижнів навчання у 1 семестрі на поточний навчальний рік
	30	зі скороченим терміном навчання (1 рік 10 місяців)	1-3 семестр	Під час вступної кампанії або протягом перших двох тижнів навчання у 1 семестрі на поточний навчальний рік
Магістр	30	з терміном навчання 1 рік 10 місяців	1-2 семестр	Протягом перших двох тижнів з початку навчання у 1 семестрі на поточний навчальний рік
			3-4 семестр	З 1 лютого до 01 березня на наступний навчальний рік
Магістр	22,5	з терміном навчання 1 рік 4 місяці	1-2 семестр	Протягом перших двох тижнів з початку навчання у 1 семестрі на поточний навчальний рік
			3 семестр (за умови вивчення)	З 1 лютого до 01 березня на наступний навчальний рік
Доктор філософії	15 (з обсягом освітньої складової 60 кредитів ЄКТС)	за всіма спеціальностями (у відповідності до обсягу освітньої складової)	3-4 семестр	Упродовж двох місяців з дати зарахування до аспірантури на весь період навчання

Примітка. Здобувачі заочної форми навчання можуть здійснювати свій вибір під час заліково-екзаменаційної сесії поточного навчального року на наступний навчальний рік, але не пізніше зазначених в таблиці 1 термінів.

5.4. Здобувач зобов'язаний у встановлені строки обрати визначений освітньою програмою, за якою він навчається, обсяг кредитів вибіркового навчального дисциплін для здобуття відповідного освітнього ступеня. Сукупний обсяг обов'язкової і вибіркової складових індивідуального навчального плану здобувача незалежно від шляхів реалізації права на вільний вибір дисциплін має відповідати вказаному в освітній програмі, за якою навчається здобувач.

5.5. Здобувач має право вибрати будь-яку дисципліну з каталогів вибіркового навчального дисциплін при дотриманні всіх обмежень, зазначених в анотації до дисципліни, та за умови, що дисципліна відсутня в навчальному плані його освітньої програми та раніше не вивчалася.

5.6. Здобувач обирає дисципліни відповідно до навчального плану, за яким він навчається. При цьому за погодженням із завідувачем випускової кафедри та гарантом освітньої програми він має право вибирати дисципліни циклу професійної підготовки, що пропонуються для інших освітніх програм. Вибір дисциплін циклу загальної підготовки додаткових погоджень не потребує.

5.7. Здобувач обирає дисципліни із ЗП-каталогу, заповнюючи анкету на вебсайті Університету за посиланням <https://tnu.edu.ua/vibirkovi-disciplini-faili/>. Перебіг процедури вільного вибору здобувачами дисциплін ЗП-каталогу в установлені терміни відображається на вебсайті Університету в розділі «Вибіркові дисципліни».

5.8. Для вибору професійних дисциплін із ПП-каталогу здобувач подає заяву на ім'я директора навчально-наукового інституту за формою, зазначеною у додатку 4. Навчально-наукові інститути можуть самостійно обирати іншу форму (на основі інформаційно-комунікаційних технологій) для вільного вибору професійних дисциплін здобувачами. Форма та узагальнення результатів вільного вибору погоджується директором відповідного навчально-наукового інституту.

5.9. Якщо здобувач не визначився з переліком вибіркового навчального дисциплін та не реалізував свій вибір у визначені строки, директор навчально-наукового інституту/завідувач відповідної кафедри/ завідувач аспірантури та докторантури здійснює запис такого здобувача до певної групи самостійно з урахуванням кількісних показників здійснення вибору іншими здобувачами, які будуть необхідними для оптимізації кількісного складу груп для вивчення вибіркового дисциплін. Здобувач має бути повідомлений про таке рішення.

Відмова здобувача виконувати сформований таким чином індивідуальний навчальний план є грубим порушенням навчальної дисципліни, а не вивчення запропонованої дисципліни вважається академічною заборгованістю.

5.10. Здобувачу може бути недоступний вибір навчального дисциплін, скасований його вибір та запропоновано у тижневий термін здійснити новий вибір, якщо:

- кількість здобувачів, які обрали певну вибірку навчальну дисципліну ЗП-каталогу, перевищила максимальну кількість, зазначену кафедрою у пропозиціях до ЗП-каталогу;
- кількість здобувачів, які обрали певну вибірку навчальну дисципліну ЗП-каталогу, є меншою за 10 осіб*;
- кількість здобувачів, які обрали певну вибірку навчальну дисципліну ГПП-каталогу/вибірковий блок, є меншою за 10 осіб (у випадку, якщо кількість здобувачів освітньої програми/спеціальності в цілому є меншою за 10 осіб, запроваджується та вибірка навчальна дисципліна, яку обрала більшість здобувачів);
- якщо здобувач обрав дисципліну/вибірковий блок, що забезпечує поглиблення професійних (фахових) компетентностей, без вивчення дисциплін-попередників, які забезпечують необхідний рівень вхідних знань;
- якщо наслідком вибору навчальної дисципліни є перевищення встановленої кількості дисциплін на навчальний рік (не більш ніж 16 дисциплін), які здобувач може опановувати одночасно.

**Примітка. Індивідуальні заняття з вибірових дисциплін загальної підготовки не проводяться.*

Зазначені обмеження не застосовуються для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. Їх вибір може бути спрямований за індивідуальним напрямом наукової роботи.

5.11. До 05 березня здобувачі отримують інформацію про результати вільного вибору дисциплін ЗП-каталогу на вебсайті Університету у розділі «Вибіркові дисципліни». За результатами вибору на вебсайті зазначається перелік дисциплін, які обрали не менше 10 осіб, і за якими формуються групи/потоки, а також перелік дисциплін, які видаляються з пропозицій із-за низького вибору.

У випадку, якщо здобувачу відмовлено у здійсненому ним виборі з причин, зазначених у пункті 5.10, йому надається можливість здійснити у тижневий термін повторний вибір із переліку вибірових дисциплін, мобільні групи/потоки за якими вже сформовані, а також, які не призведуть до повторної відмови з причин, викладених у пункті 5.10. При цьому здобувачі повторно заповнюють анкету відповідно до пункту 5.7.

5.12. У випадку поновлення, переведення здобувача, допуску його до занять після завершення академічної відпустки за його письмовою заявою та згодою випускової кафедри освітньої програми можливе визнання результатів навчання та перезарахування кредитів вибірових навчальних дисциплін за рахунок фактично вивчених дисциплін. У разі неможливості перезарахування вибірових навчальних дисциплін, здобувач долучається до сформованих груп за власним вибором.

5.13. У якості вибірових навчальних дисциплін можуть перераховуватися дисципліни, що вивчалися в іншому закладі вищої освіти здобувачем-учасником програми академічної мобільності з дотриманням вимог Положення «Про порядок реалізації права на академічну мобільність для учасників освітнього процесу».

5.14. Результати вибору вибірових навчальних дисциплін здобувачами затверджуються до 30 березня відповідними рішеннями:

- наказом про організацію вивчення вибірових навчальних дисциплін загальної підготовки, проєкт якого вносить навчально-методичний відділ;
- згодою директора відповідного навчально-наукового інституту на заяві здобувача для вивчення вибірових дисциплін професійної підготовки.

5.15. На підставі затверджених рішень фахівці навчально-наукових інститутів формують мобільні групи/потоки для вивчення вибірових навчальних дисциплін. Обрані вибірові навчальні дисципліни вносяться до індивідуальних навчальних планів здобувачів і є обов'язковими для вивчення.

5.16. Інформація за обраними вибіровими навчальними дисциплінами та кількістю мобільних груп/потоків зазначається в робочих навчальних планах за відповідною освітньою програмою та є підставою для формування навчального навантаження кафедр на наступний навчальний рік, формування штату науково-педагогічного персоналу та складання розкладу.

5.17. Для реалізації права на вивчення вибірових навчальних дисциплін кафедри мають забезпечити сприятливі умови в розкладах занять. Для того, щоб надати можливість здобувачам вивчати вибірові дисципліни з інших освітніх програм, планується, в тому числі, загальноуніверситетський (загальноінститутський) день для вивчення вибірових дисциплін.

6. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Це Положення набирає чинності з дати затвердження Вченою радою Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського та введенням у дію наказом ректора.

6.2. Зміни та доповнення до цього Положення розглядаються і затверджуються Вченою радою Університету та вводяться в дію наказом ректора.

6.3. У разі наявності розбіжності між Положенням та документом, на який Положення посилається, вважати чинною більш пізню редакцію.

6.4. Відповідальність за актуалізацію Положення та контроль за виконанням його вимог несуть посадові особи Університету відповідно до їх функціональних обов'язків.

6.5. Положення про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін у Таврійському національному університеті імені В. І. Вернадського, затверджене Вченою радою 24.02.2017 року (протокол № 10 (зі змінами та доповненнями)) та введене в дію наказом ректора від 24.02.2017 № 40-ОД, визнати таким, що втратило чинність.

6.6. Пов'язані положення:

- Положення про Вебсайт;
- Положення про організацію освітнього процесу;
- Положення про планування та облік роботи науково-педагогічних працівників;
- Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність для учасників освітнього процесу;
- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю;
- Положення про розроблення, затвердження, моніторинг, періодичний перегляд та оновлення освітніх програм;
- Положення про порядок відрахування, поновлення і переведення здобувачів вищої освіти;
- Положення про силабус навчальної дисципліни;
- Порядок організації семестрового (підсумкового) контролю із застосуванням дистанційних технологій навчання.

Форма заяви здобувача вищої освіти

Директору навчально-наукового інституту
 _____ (назва інституту)
 (Ім'я та ПРІЗВИЩЕ директора)

Здобувача ___ курсу групи _____
 Освітній ступінь _____
 Освітня програма _____
 Спеціальність _____
 (ПІБ здобувача)
 Номер мобільного телефону _____

ЗАЯВА

Прошу Вас включити до мого індивідуального навчального плану (або індивідуального плану освітньо-наукової роботи) на 20__/20__ навчальний рік наступні вибіркові навчальні дисципліни професійної підготовки*:

___-й семестр

1. _____
 (назва дисципліни, обсяг кредитів ЄКТС)
2. _____
 (назва дисципліни, обсяг кредитів ЄКТС)

___-й семестр

1. _____
 (назва дисципліни, обсяг кредитів ЄКТС)
2. _____
 (назва дисципліни, обсяг кредитів ЄКТС)

*Примітка. Повідомлений(а), що після внесення вибірових навчальних дисциплін до мого індивідуального навчального плану, вони стають обов'язковими для вивчення. Наслідком відмови від їх вивчення є академічна заборгованість.

 (дата)

 (підпис здобувача вищої освіти)